

Кодекс етичної поведінки Української національної платформи Форуму громадянського суспільства Східного партнерства

Жовтень 2020 року

Зміст

Частина 1. Преамбула	3
Частина 2. Кодекс етичної поведінки УНП ФГС СхП	4
1. Основні цінності та принципи	4
1.1. Основні цінності	4
1.2. Основні принципи	5
2. Етична поведінка в рамках УНП	6
2.1. Повага, тактовність та ввічливість	6
2.2. Конфлікт інтересів	6
3. Зовнішня діяльність	6
3.1. Політична діяльність	6
3.2. Стосунки з урядовими та міжурядовими органами	7
3.3. Фінансова діяльність і пошук фінансування	7
3.4. Заяви і публікації	8
4. Повідомлення про неетичну поведінку	8
Частина 3. Контроль за дотриманням встановлених вимог	8

Частина 1. Преамбула

УНП ФГС СхП. Загальні відомості

Форум громадянського суспільства Східного партнерства (ФГС СхП) є громадським об'єднанням неурядових організацій, яке було створене в 2009 році за підтримки Європейської комісії з метою просування програм з проведення реформ в країнах-учасницях СхП, щоб допомогти цим державам у впровадженні стандартів управління, прийнятих в ЄС. Українська національна платформа утворена 29 січня 2011 року та діє в рамках Форуму громадянського суспільства Східного Партнерства.

Члени УНП ФГС СхП повинні всіляко сприяти досягненню мети, цілей та завдань УНП та ФГС СхП, слідувати цінностям і принципам Кодексу етичної поведінки, а також поважати права всіх організацій-членів, національних платформ, Керівного комітету і Секретаріату.

Члени і керівні органи УНП ФГС СхП зобов'язані застосовувати принципи консенсусу, компромісу і здорового глузду в реалізації рішень, прийнятих під егідою УНП. Також члени зобов'язані діяти солідарно кожного разу, коли окремі члени УНП піддаються будь-яким нападкам. Вони також зобов'язані чинити опір спробам обмежити свободи громадянського суспільства державними акторами в країнах СхП або в Європейському Союзі.

Кодекс етичної поведінки УНП ФГС СхП

У процесі формулювання пропозицій, що стосуються внутрішнього реформування ФГС СхП, протягом 2017-2018 років внутрішні зацікавлені особи (стейкхолдери) і консультанти прийшли до розуміння необхідності вироблення ряду мінімальних стандартів для всіх шести національних платформ, які б гарантували дотримання основних принципів і реалізацію на практиці цілісності (integrity), прозорості (transparency) і підзвітності (accountability). Внутрішні пропозиції щодо реформи, підготовлені консультантами, припускали введення мінімальних стандартів, об'єднаних в єдиний Кодекс етичної поведінки, рекомендований до прийняття не тільки національними платформами, а й усіма іншими членами Форуму та його структурними підрозділами. Керівний комітет ФГС СхП погодився з цими рекомендаціями влітку 2018 року. УНП ФГС СхП затвердила відповідні зміни до свого Статуту, а також прийняла свій Кодекс етичної поведінки восени 2020 року.

Призначення даного Кодексу

Всі члени УНП ФГС СхП відповідальні за дотримання правил і норм УНП, викладених в Статуті. Крім того, Кодекс етичної поведінки був розроблений для того, щоб забезпечити дотримання ряду цінностей і виконання певних процедур в процесі прийняття рішень, які дозволять всім учасникам Форуму дотримуватися найбільш коректної лінії поведінки і способу дій. Зокрема, Кодекс етичної поведінки покликаний гарантувати:

- вирівнювання стандартів етичної поведінки всіх членів ФГС СхП;
- посилення легітимності і довіри серед зовнішніх зацікавлених осіб (стейкхолдерів);

- поліпшення якості роботи всього ФГС СхП шляхом надання допомоги всім його членам та структурним підрозділам в процесі прийняття прозорих (транспарентних) і ефективних рішень;
- удосконалення інформаційної взаємодії між членами Форуму, його структурними підрозділами і зацікавленими особами (стейкхолдерами).

Сфера застосування даного Кодексу

Кодекс етичної поведінки УНП ФГС СхП підлягає виконанню всіма членами УНП:

- НУО з УНП ФГС СхП
- окремі члени НУО, задіяні в заходах УНП
- Керівний комітет УНП
- Секретаріат УНП
- Національний координатор УНП
- Робочі групи і підгрупи
- Арбітражний комітет
- спеціальні комітети

Якщо будь-яка частина цього Кодексу суперечить українському законодавству або нормативно-правовим актам, прийнятим в Україні, то обов'язковими до застосування є лише ті розділи даного Кодексу, які не суперечать чинній в Україні нормативно-правовій базі.

Частина 2. Кодекс етичної поведінки УНП ФГС СхП

1. Основні цінності та принципи

1.1. Основні цінності

Кодекс етичної поведінки ґрунтується на десяти фундаментальних цінностях, які поділяються усіма членами УНП, структурними підрозділами та штатом, які включають в себе вісім Стамбульських принципів ефективного розвитку, схвалені в Стамбулі в 2010 р (<https://www.bccic.ca/istanbul-principles/>).

1. Просування прав людини та соціальної справедливості
2. Повага до гідності людини
3. Практика прозорості (transparency) і підзвітності (accountability).
4. Практика належного врядування
5. Просування різноманітності та інклюзивності
6. Сприяння гендерній рівності та справедливості
7. Створення умов для повноправної демократичної участі в житті суспільства
8. Просування довкільної стійкості
9. Протистояння корупції, протизаконним діям і неналежній діяльності
10. Прихильність практиці стійких позитивних змін

1.2. Основні принципи

Крім основних цінностей, також є основні принципи, які вкрай важливі для етичної поведінки членів УНП ФГС СхП. Вони включають:

1.2.1. Суспільна довіра.

Першорядну важливість має довіра УНП з боку громадськості, державних органів, ЗМІ, донорів та інших зовнішніх зацікавлених осіб (стейкхолдерів). Для розвитку і підтримки довіри, члени УНП повинні переконати широкий загал в своїй підзвітності (accountability) і прозорості (transparency), а також надавати чесну інформацію зовнішнім зацікавленим особам (стейкхолдерам).

1.2.2. Лояльність

Члени УНП ФГС СхП зобов'язані виявляти свою лояльність ФГС СхП. Зокрема, члени Керівного комітету та інших керівних органів повинні захищати інтереси ФГС СхП.

1.2.3. Незалежність

УНП і її члени не повинні належати або управлятися урядовими установами і не мають права керуватися будь-якими власними переконаннями ідеологічного або релігійного характеру. Зокрема, члени не можуть запитувати або приймати директивні вказівки від урядів і/або державних органів.

1.2.4. Неупередженість

Члени УНП повинні проявляти неупередженість при реалізації рішень і здійсненні діяльності, що мають безпосереднє відношення до Форуму. Вони не повинні перебувати під впливом минулих, поточних або передбачуваних в майбутньому взаємовідносин (професійних, особистих або фінансових) з будь-яким урядом, установою або їх представником. Рішення і дії повинні бути вільними від особистої думки (позитивної або негативної), яке той або інший член, можливо, має щодо тієї чи іншої країни, уряду, установи або індивідууму. Члени зобов'язані утримуватися від прийняття подарунків або підтримки з зовнішніх джерел, якщо такі можуть поставити під сумнів їх неупередженість.

1.2.5. Конфіденційність

Члени УНП не мають права розкривати конфіденційну інформацію, яка є в їх розпорядженні у зв'язку з діяльністю УНП ФГС СхП. Члени також повинні робити все можливе, щоб будь-які конфіденційні документи або дані, якими вони володіють, не стали надбанням широкої громадськості. Конфіденційною вважається інформація, отримана з УНП ФГС СхП, при розумінні, що вона призначається тільки для внутрішнього користування, або отримана в ході виконання робіт, але не опублікована організацією.

1.2.6. Некомерційні принципи

Будь-яка організація громадянського суспільства є некомерційним, неурядовим, незалежним, самоврядним і добровільним об'єднанням. Жодна частина доходів УНП або її членських організацій не повинна використовуватися як джерело прибутку членів – за винятком випадків надання справедливої компенсації за витрати, понесені під час надання послуг УНП.

2. Етична поведінка в рамках УНП

2.1. Повага, тактовність та ввічливість

Члени УНП повинні завжди проявляти ввічливість і повагу. Вони зобов'язані утримуватися від словесної образи, фізичного насильства і будь-яких форм домагання. Зокрема, вони не мають права робити будь-кому зневажливі зауваження, виходячи з його/її національності, етнічної приналежності, культури, статі та віросповідання.

Члени УНП повинні розуміти, що заяви або дії, які не сприймаються образливими одними людьми, можуть бути сприйняті як такі іншими людьми. Члени зобов'язані розуміти, що існує ризик подібного сприйняття, і тому вони повинні утримуватися від потенційно образливих або залякувальних висловлювань.

Члени УНП повинні поважати різноманітність точок зору і відмінності в середовищі своїх колег. Для досягнення місії і цілей УНП необхідно бути готовим до розгляду і вмінню прислухатися до нових і різноманітних ідей.

2.2. Конфлікт інтересів

Беручи участь в прийнятті рішень і в заходах УНП, учасники зобов'язані на перший план ставити місію і цілі Форуму, а не особисті цілі і/або завдання своїх окремих організацій.

Жоден член Керівного комітету УНП або іншого керівного органу не має права брати участь в ухваленні рішень, які стосуються питань, що мають безпосереднє відношення до даного члену (наприклад, переобрання Керівного комітету УНП).

Кожен член Керівного комітету УНП або іншого керівного органу повинен розповісти про всі наявні та потенційні конфлікти інтересів, включаючи свою приналежність до будь-яких інших організацій, якщо це може призвести до виникнення конфлікту інтересів. Таке розкриття не усуває і не має на увазі етичну недоречність.

Члени Керівного комітету УНП або іншого керівного органу повинні утримуватися від використання свого становища для отримання будь-яких привілеїв, переваг або пільг для себе особисто.

3. Зовнішня діяльність

3.1. Політична діяльність

Представники НУО, обрані в якості делегатів ФГС СхП, не мають права бути членами будь-яких політичних партій. Вони не мають права бути кандидатами під час виборів, якщо вони є представниками політичної партії і/або коаліції політичних партій, обраними членами будь-якого політичного руху, членами правління або прес-секретарями будь-яких політичних партій. Якщо дані умови не дотримані, від НУО зажадають замінити свого представника в ФГС СхП. Однак окремий член НУО може бути постійним членом політичної партії, брати участь у виборах до місцевих і/або муніципальних органів влади в якості представника громадської ініціативи і реалізовувати своє громадянське право. Під час заходів, що стосуються (наприклад) адвокатування, захисту прав людини і процесу демократизації, організації громадянського суспільства, які є членами Форуму, повинні бути підкреслено незалежними від партійної політики.

3.2. Стосунки з урядовими та міжурядовими органами

3.2.1. Цілі Форуму і незалежність

УНП може укласти угоди про співробітництво з урядовими і міжурядовими органами, тільки якщо це буде сприяти досягненню цілей Форуму і не поставить під загрозу незалежність Форуму та/або УНП.

3.2.2. Доречність і взаємовигідність

УНП повинна прагнути до діалогу і співпрацювати з урядовими і міжурядовими органами, тільки якщо така співпраця буде доречною, взаємовигідною і посилить ефективність Форуму в досягненні поставлених цілей і пріоритетів на порядку денному ФГС СхП.

3.2.3. Досягнення місії Форуму

УНП не повинна вступати в партнерські відносини з урядовими і міжурядовими органами тільки заради досягнення стійкості і/або конкурентних переваг Форуму або УНП, особливо, якщо це ніяк не пов'язано з досягненням цілей і місії ФГС СхП.

3.3. Фінансова діяльність і пошук фінансування

3.3.1. Неетичний пошук ресурсів для фінансування проєктів

УНП не має права не звертати уваги або закривати очі на неетичні дії, такі як: подвійне фінансування для одного проєкту, нецільове використання зібраних коштів (їх використання не на той проєкт, на який вони були виділені), перебільшення своїх досягнень в звітах.

3.3.2. Пошук фінансування

УНП зобов'язана робити все можливе, щоб гарантувати, що всі матеріали, які використовуються під час пошуку фінансування, чітко, ясно і правдиво представляють Форум, його місію і проєкти. Матеріали, орієнтовані на пошук фінансування, повинні достовірно розповідати про заплановане використання УНП коштів, а також обіцяти лише те, що організація в змозі виконати. У таких матеріалах не повинно бути ніяких перебільшень, перекручувань фактів чи суттєвих упущень, а також нічого, що могло б створювати помилкові або оманливі враження.

3.3.3. Неетичний збір коштів

УНП і її представники не повинні використовувати надмірний тиск, неправомірний вплив або інші неетичні методи збору коштів.

3.3.4. Податкові пільги

УНП повинна гарантувати отримання донорами достовірної, точної та етичної інформації щодо податкових наслідків і потенційних субсидій.

3.3.5. Принципи пошуку фінансування

Пошук і залучення фінансових і матеріальних ресурсів (фандрейзинг) повинен проводитися виключно з метою досягнення місії Форуму – в ньому не може бути місця примусу, неналежного мотиву, неналежної поведінки, несправедливій винагороді або особистій вигоді.

3.3.6. Зобов'язання по грантам

Коли УНП, її член або група членів отримує грант, вона бере на себе зобов'язання по реалізації заявлених заходів відповідно до заздалегідь схваленого плану дій по проєкту і, внаслідок цього, несе етичну і юридичну відповідальність за дотримання своїх зобов'язань.

3.4. Заяви і публікації

Члени УНП повинні утримуватися від усних або письмових публічних заяв, які несумісні з їх зобов'язаннями перед УНП. Особиста точка зору не повинна представлятися в якості точки зору УНП або Форуму.

4. Повідомлення про неетичну поведінку

Члени УНП, які стали свідками або жертвами дій або передбачуваних дій неетичного характеру інших членів Форуму при виконанні ними діяльності, що має відношення до роботи Форуму, зобов'язані повідомляти про подібну неетичну поведінку в Арбітражний комітет.

Члени УНП, які на добровільній основі повідомляють про подібну неетичну поведінку, повинні бути впевнені, що їм не загрожує ніяке покарання або переслідування. Будь-яка форма відплати у відповідь на сумлінне повідомлення про неетичну поведінку саме є неетичною поведінкою і тому не допускається. Свідки і жертви неетичної поведінки мають право залишатися анонімними.

Частина 3. Контроль за дотриманням встановлених вимог

Для реалізації даного Кодексу етичної поведінки буде впроваджений механізм контролю за дотриманням встановлених вимог у вигляді щорічної процедури внутрішньої самоперевірки.

Секретаріат УНП візьме на себе зобов'язання з проведення за допомогою анкетного опитування щорічної самоперевірки і оцінки ступеня відповідності УНП Кодексу етичної поведінки.

Внаслідок того, що процес самоперевірки апріорі позбавлений незалежного погляду зі сторони, він буде виконувати функції «вправи по саморефлексії».

Щорічна процедура внутрішньої самоперевірки проводиться за допомогою шаблону для самоперевірки ступеню відповідності УНП Кодексу етичної поведінки і торкається репрезентативної вибірки відповідних внутрішніх зацікавлених осіб (стейкхолдерів), включаючи членські організації.

Наративна звітність забирає надто багато часу – тому УНП відправляє свій заповнений шаблон для самоперевірки в Секретаріат Форуму, який, в свою чергу, перенаправляє їх в Керівний комітет Форуму для розгляду і публікації на веб-сторінці Форуму.